

hälsopåståenden.se

Livsmedelsföretagens (Li:s) och Svensk Dagligvaruhandels
Branschstöd för närings- och hälsopåståenden

Verksamhetsrapport

Livsmedelsbranschens GranskningsMan
(LGM)

2012

LGM
LIVSMEDELSBRANSCHENS
GRANSKNINGSMAN

LGM är en del av det branschstöd (tidigare kallat egenåtgärdsprogram) som verkar för rättvis konkurrens och högt konsumentförtroende när det gäller hälsopåståenden i marknadsföring av livsmedel. Detta ska uppnås genom att livsmedelsbranschen i sin information med anknytning till näringspåståenden och hälsopåståenden i märkning och marknadsföring av livsmedel är hederlig, vederhäftig och följer gällande lagar och regler. Huvudmän för branschstödet och därmed även LGM är Livsmedelsföretagen (Li) och Svensk Dagligvaruhandel.

LGM har under verksamhetsåret 2011 haft till uppgift att komplettera myndigheternas tillsyn genom att verka för att livsmedelsbranschen följer Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 (inklusive uppdateringar och nationella myndigheters tolkningar, vägledningar etc) om näringspåståenden och hälsopåståenden samt branschstödet intentioner utöver detta, där så är applicerbart.

Verksamhetsåret 2012

Under 2012 godkände kommissionen över 200 hälsopåståenden, varav de flesta är så kallade artikel 13.1-påståenden (funktionella hälsopåståenden). En fullständig förteckning av godkända hälsopåståenden finns på kommissionens hemsida (ec.europa.eu/nuhclaims). Sedan övergångstiden för den så kallade 13.1-listan gick ut i mitten av december 2012, är i princip endast de 13.1-påståenden som finns med på listan tillåtna för användning i märkning och marknadsföring av livsmedel. De godkända påståendena får sedan dess också endast användas under vissa definierade förutsättningar ("conditions of use"). Under hela 2012 har dock utlåtanden som publicerats från Efsa kunnat användas av företagen som en tydlig vägledning till vad som har kunnat anses vara ett ansvarsfullt användande av ett hälsopåstående, i avvaktan på kommissionens beslut.

På den nu godkända 13.1-listan finns ett stort antal påståenden om näringsämnenas grundläggande fysiologiska funktioner. Det har livligt diskuterats hur relevanta dessa påståenden är t ex i Sverige, då det inte förekommer några brister av den stora merparten av dessa näringsämnen här. Det är därför av stor vikt att påståendena används på ett ansvarsfullt sätt, och att hälsopåståenden i dessa fall formuleras så att de inte kan komma att vilseleda konsumenten. Vidare har frågan om "flexibel ordalydelse", det vill säga i vilken grad man måste följa den exakta ordalydelsen i de godkända påståendena, diskuterats. Det är LGM's uppfattning att det finns en viss frihet när det gäller formuleringen av hälsopåståenden, i syfte att göra dem begripliga för konsumenten. Det är dock viktigt att de inte utformas så de riskerar att leda till att konsumenten kan tolka hälsopåståendet felaktigt. Generellt är det enligt den gällande förordningen mycket tydligt att hälsopåståenden som kan anses vilseledande inte får användas. Detta ansvar kommer att vara en stor utmaning för branschen framöver.

Under 2012 har LGM behandlat ärenden rörande 23 produkter med sammanlagt 43 ifrågasatta marknadsföringsåtgärder i form av hälso- och näringspåståenden. Närmare en fjärdedel av dessa ärenden har varit anmälningsfall medan resterande ärenden har initierats på LGM's initiativ, som ett resultat av den marknadsbevakning som ingår i LGM's uppgifter. En något mindre andel än tidigare år har under 2012 utgjorts av påståenden som varit felaktiga i sin utformning och som därmed kommit att tolkas som otillåtna medicinska påståenden (5 st). Antalet påståenden som bedömts som vaga och opreciserade, och därmed vilseledande, då de inte åtföljts av ett godkänt specifikt hälsopåstående har däremot ökat (10 st). Bland dessa förekommer även ett antal varumärkes- och produktnamn, vilka bedömts utgöra otillåtna hälsopåståenden, då dessa inte omfattats av den långa övergångstid som finns för produkter

som funnits länge på marknaden. Felaktiga påståenden om mättnad (5 st), GI (6 st) och prestation (7 st) har fortsatt varit vanligt förekommande. De produktgrupper där flest hälsopåståenden ifrågasatts har varit probiotiska produkter (8 st), olika ”funktionella drycker” (6 st), bröd (4 st) och produkter för viktkontroll (3st).

I tre fall har anmälningar av markandsföringsåtgärder varit av den art att de inte ansetts falla inom LGM's ansvarsområde då dessa inte kunnat betraktas som närings- eller hälsopåståenden och därför hänvisats vidare till RO och/eller konsumentverket/KO.

Liksom tidigare år har det stora flertalet ärenden som hanterats under året kunnat lösas i konstruktivt samförstånd mellan LGM och de parter vars marknadsföringsåtgärder ifrågasatts. Genom att företagen i fråga redan gjort eller kommit med utfästelse om en tillfredställande tidsplan för genomförandet av förändringar i den ifrågasatta marknadsföringen, har ärendena kunnat avskrivas (i förekommande fall bevakas genomförandet av utlovade åtgärder fortsatt av LGM och aktiveras åter vid behov). Vidare har antalet fall som granskats av LGM och som samtidigt anmälts eller på annat sätt kommit att kontrollerats av kommunernas miljöförvaltningar (som i de flesta fall är de myndigheter som har tillsynsansvar för att hälsopåståenden används riktigt i märkning av livsmedel) ökat. I dessa fall har LGM valt att inte gå vidare med ärendet i avvaktan på myndighetsbedömningen.

LGM har fortsatt haft ett tätt samarbete med SNF, i form av diskussioner om tolkningsmöjligheter av förordningen och utlåtanden från Livsmedelsverket, kommissionen, Efsa, etc. LGM har under 2012 även varit adjungerad vid styrgruppen för branschstödet möten samt deltagit i utbildningsaktiviteter arrangerade av branschstödet.

Falsterbo 2013-03-11

Anders Sjödin